

Työpaja 2 Yhteenveto

(raportoitu 9/2024 / Anna Aikasalo)

Niitty 2 -hankkeen toisen työpajan yhteenvetoraportti

Niitty 2 -hankkeen työskentelyyn kuului keväällä 2023 toisen työpajan eli työpaja 2:n toteuttaminen. Työpaja 2 toteutettiin neljässä osassa:

- A) Perheiden kotoutumisen verkosto 13.2.24
- B) Miestalo Mattila, haastattelut 7.3.24
- C) Tredu 20.3.24
- D) Vaka-kysely huhtikuu 2024

Osallistujat:

Tapahtuma	Maahanmuuttaja- taustaiset osallistujat	Työntekijätason osallistujat	Yhteensä
A) Perheiden kotoutumisen verkosto 13.2.24	0	38	38
B) Miesten haastattelut, Miestalo Mattila 7.3.24	5	0	5
C) Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden ryhmähaastattelu, Tredu 20.3.2024	97	0	97
D) Varhaiskasvatuksen henkilöstön kysely, huhtikuu 2024	0	24	24
Yhteensä	102	62	164

Yhteensä työpajatyöskentelyn avulla tavoitettiin **164 henkilöä**, joista 102 oli maahan muuttaneita henkilöitä ja 62 jonkin toimijan perhepalveluissa toimivaa ammattilaista.

Työpajan ensimmäinen osuus järjestettiin Pirkanmaalla toimivan perheiden kotoutumisen verkoston tapaamisessa 13.2.24. Verkostotapaamiseen osallistui 31 toimijaa eripuolilta Pirkanmaata läsnä ja 7 henkilöä Teamsin välityksellä eli yhteensä 38 toimijaa eri puolilta Pirkanmaata. Osallistujia oli niin Pirkanmaan hyvinvointialueelta, Tampereen kaupungilta, Tampereen ev.lut seurakunnasta kuin myös kolmannen sektorin toimijoita.

Perheiden kotoutumisen verkosto kokoontuu säännöllisesti. Verkosto on osa perhekeskustoimintaa, jossa edistetään verkostomaisesti maahanmuuttaneiden perheiden arkea ja edistetään kotoutumista. Päivän teemana oli minun tiimini- työskentelytavan esittely ja Niitty 2 -hankkeen työpaja. Aluksi esiteltiin Niitty 2 -hankkeen tavoitteet ja toimintaa ja sen jälkeen työpajatyöskentelyssä kerättiin osallistujilta tietoa. Alla olevaan taulukkoon on kerätty tiivistetysti tuotettuja asioita:

Minkälaisia haasteita on lapsiperheiden kotoutumisessa?	Minkälaista ohjausmateriaalia eri toimijat tarvitsevat maahanmuuttaja perheiden ohjaukseen?
kielitaidottomuus	vanhempien oikeudet, oikeus rajata sanoa ei
rikkinäiset perheet ja eritahtinen kotoutuminen	vanhemmuuden tuki
kulttuurin tuntemus puolin ja toisin	oikea tieto lastensuojelusta
arvojen erilaisuus	tunne- ja vuorovaikutustaidoista
eritahtinen kotoutuminen, kielitaito	arkirytmi
traumat, surut, häpeä	älypuhelimien käyttäminen
lapsi suojelee vanhempiaan	ruutuaika tietoisuus (lapset+ haitat)
vastuut	selkeää ohjausaineistoa, lyhyttä ja ytimekästä
verkostojen puute	ajantasaisuus, eri kielillä
kahden kulttuurin välissä	saavutettavaa ohjausaineistoa
viranomaispelko	ohjausaineistolla kannustetaan suomen kielen käyttöön
yksinäisyys, syrjäytyminen	yhtenäinen ohjausaineisto taustasta riippumatta
palvelujen eriytyminen	video sukupuolten välisestä tasa-arvosta, ammattikunnat esim. naislääkäri

vanhemmuuden haasteet	selkokielisiä prosessikuvauksia; perhepalvelut, lastensuojelu
perheet eivät tiedä palveluista	talvipukeutuminen, talvileikit ja -touhut
perheiden huonovointisuus	säänmukainen pukeutuminen
perheiden epäluottamus palvelujärjestelmään	liikennevalo-ohjaus kasvatusasioissa, kun lasta ei voi rajata väkivallalla, miten kasvatat lastani Suomessa
miten kielitaidottomat hakevat apua	kielen oppiminen, kielitaidon kehittäminen
miten osataan hyödyntää materiaalia perheiden kotoutumiseen	kuvallista ohjeistusta
	Päivystysajan ja ajanvarauskäynnin ero

Minkälaista tukea tarvitsisit työhösi, kun edistät perheen kotoutumista?	Minkälaista moniammatillinen yhteistyö voisi olla?
vanhempien mielenterveyden tukeminen, stigman hälventäminen	kenellä kokonaisvastuu kotoutumisesta, etenkin ei pakolaisilla
visuaalista materiaalia. videoita, omakielistä materiaalia	Niitty-hanke mukaan ryhmiin, infoihin ja muuhun yhteistoimintaan
luku- ja kirjoitustaidottomuuden huomiointi	konsultointi puolin ja toisin
perheiden kotoutumissuunnitelma	Teamsin hyödyntäminen
lasten huomiointi kotoutumissuunnitelmissa + palveluissa	korkeakoulut verkostoihin mukaan – opiskelijaperheiden tukeminen
oman kielen kehityksen tukeminen	minun tiimini vaikuttaa hyvältä, kunhan ammattilaisilla olisi aikaa ja tapaamiset järjestyisivät
kaupungin oma neuvontapiste, jossa opastetaan kaikissa tarpeissa (koulu, pankki, vakuutukset jne)	yhteistyö kirjaston kanssa- kuvakirjoja kasvatukseen liittyen
selkeät prosessit + yhteydenottokanavat	varhaiskasvatuksella iso merkitys
tarve vertaisohjaajille	verkostoyhteistyö
kulttuurituntemusta	traumaryhmiä vanhemmille
verkostoituminen	
tulkkipalvelut	
konkreettinen perhekeskus, josta saa lapsiperheneuvontaa	
matalan kynnyksen ohjausta kasvatuskysymyksissä	

---

miten puuttua äidin masennukseen

---

kuinka kohdata eri kulttuureista tulevat
asiakasohjaustilanteissa, kulttuurierot

---

kouluvalmentajia lisää

Työpajan toinen osuus toteutui Miesten kansalaistalo Mattilassa toteutetussa haastattelussa

7.3.24. Haastatteluihin osallistui yhteensä 5 miestä ja heidän kanssa keskusteltiin isyydestä, kotoutumisesta ja keinoista, joita maahan tulleille perheille voisi tarvita kotoutumisen tueksi. Miehet olivat olleet Suomessa vaihtelevia aikoja: yksi mies oli ollut 11 vuotta, yksi tullut vuosi sitten ja muut siltä väliltä. Miesten kotimaat olivat Ruanda, Sudan, Irak, El-Salvador ja Afganistan.

Miehet kokivat perhehaasteet erilaisina. Osa koki, että terveydenhuollon ajanvaraus on nykyisin hyvin hankalaa eikä tiedä, miten voi varata tai perua ajan. Hoitopaikan valinta (esim. Acuta vai terveyskeskus) on muualta tulleelle vaikeaa. Moni kuitenkin koki terveydenhuollon palvelut hyvinä. Myös varhaiskasvatuksen palvelut saivat kiitosta, mutta haasteena koettiin se, että lapset tulee hakea jo ennen 17. Tämä saattaa myös aiheuttaa haasteita töiden ja kulkemisen suhteen. Kotimaassa sukulaiset auttaisivat enemmän lastenhoidossa, mutta täällä se ei ole mahdollista.

Perhe-elämän haasteeksi nousi erotilanteet ja epävarmuus siitä, jos vanhemmat eroavat, niin mitkä ovat kenenkin oikeudet. Osa miehistä koki vaikeana sen, että lapset automaattisesti menevät äidille eikä isällä ole Suomessa oikeuksia. Perhedynamiikka on Suomessa erilainen kuin kotimaassa. Kotimaassa mies käy töissä ja naiset hoitavat kotona lapsia ja kotia. Suomessa kaikki käyvät töissä ja siinä on totutteleminen. Osa miehistä kertoi tekevänsä kotitöitä ja muutenkin jakavansa perhe-elämän toimia tasan. Yksi miehistä nauro, että kotimaassa kotitöihin palkataan joku ulkopuolinen, mutta kotimaassa talo on ollut isompi.

Myös tiukka rahallinen tilanne huolestutti isiä. Jos Suomessa käy töissä, voi ostaa lapsille esim. leluja. Jos ei ole oleskelulupaa ja ei käy töissä, ei pysty taloudellisesti tukemaan perhettä.

Ohjausaineistosta toivottiin, että olisi ohjausta sekä suomeksi että omalla äidinkielellä. Ohjauksen toivottiin myös vahvemmin keskittyvän juuri Suomeen tulon jälkeiseen aikaan, jolloin ei tiedä vielä mitään.

Työpajan kolmas osuus toteutui Tredulla S2- kielellä opiskelevien lähihoitajaopiskelijoiden kanssa

20.3.24. Osallistujia oli kaiken kaikkiaan 97. Opiskelijat olivat eri vaiheessa opintojaan, mutta kaikki opiskelivat lähihoitajatutkintoa. Työpajaan osallistuvien taustatietoja kartutettiin mentimeterin avulla. Osallistujia oli 20 eri maasta ja lisäksi tilaisuudessa oli läsnä muutama

suomalainen opiskelija. Opiskelijoiden ikäjakauma oli melko tasainen: alle 20v oli 13 henkilöä, 20-30v oli 26 henkilöä ja yli 30-vuotiaita 39 henkilöä. Kaikkien osallistujien tarkkaa ikää ei saatu selville. Tilaisuuteen osallistui sekä miehiä että naisia. Suomessa vietetty aika vaihteli, eniten osallistujissa oli heitä, jotka olivat oleskelleet Suomessa yli viisi vuotta (33). 38:lla opiskelijalla oli omia lapsia.

Tilaisuudessa esiteltiin Niitty 2 -hanketta, kerrottiin hankkeen tavoitteita ja toimintojen etenemistä. Yleisesittelyn yhteydessä kerrottiin tulevasta vertaisohjaajakoulutuksesta ja pyydettiin osallistujia ilmaisemaan halukkuutensa osallistua Niitty 2 -toimintaan ja erityisesti seuraavan toimintavuoden aikana toteutettavaan vertaisohjaajakoulutukseen ja mahdollisesti vertaisohjaajana toimimiseen.

Työpajaan osallistujille esiteltiin myös Niitty 1 hankkeen perheinfoaineistoportaalia ja siellä olevaa materiaalia ja yhdessä katsottiin muutama video, esimerkiksi video lapsen pukemisesta talvella sekä video parisuhteesta. Videoiden katsomisen jälkeen keskusteltiin videoista. Katsojat kokivat videot hyödyllisiksi ja he oppivat paljon uusia asioita.

Työpajavaiheessa osallistujat jakautuivat pienryhmiin keskustelemaan seuraavista aiheista:

- Mikä on auttanut kotoutumisessa?
- Mitä tietoa olisit kaivannut Suomesta enemmän?
- Missä muodossa ja mistä aiheesta kaipaat tietoa?

Osa opiskelijoista kykeni tuottamaan flingalle vastauksia haluttuihin kysymyksiin, mutta kaikkien opiskelijoiden kielitaito ei riittänyt tähän. Osallistujat halusivat, että ohjausaineisto on helposti löydettävissä netistä ja helposti kännykällä katsottavissa. Valtion virastoihin toivottiin tärkeisiin asioihin käännökset eri kielille. Osallistujat toivoivat tietoa yleisesti palveluista, sosiaalipalveluista, suunterveyden palveluista ja A-palveluista (päihdepalveluista?) sekä erilaisista koulutus- ja työllistymismahdollisuuksista. He ovat saaneet kotoutumista tukevaa tietoa te-toimiston kotoutumiskoulutuksesta ja läheisiltä. Myös sosiaalityöntekijä on ollut tukena ja kielikurssi sekä kelan tuet. Yksi ryhmä oli toivonut, että aikuinen saisi neuvolassa lapsen kanssa samaan aikaan terveystarkastuksen. Suomen kieli mainittiin useassa vastauksessa. Yksi ryhmä oli toivonut, että jo lähtömaassa saisi kielikurssin. Parisuhteesta kertova video herätti keskustelua. Toivottiin parisuhdetta käsiteltävän myös talousasioiden näkökulmasta. Vauvan pukemisesta helteellä tulisi myös tehdä video.

Työpajan 4. osuus sisälsi Tampereen kaupungin varhaiskasvatuksen henkilöstölle suunnatun sähköisen kyselyn, johon tuli 24 vastausta eri varhaiskasvatuksen ammattiryhmiltä. 2/3 vastaajista

oli varhaiskasvatuksen opettajia tai sosionomeja ja 1/3 varhaiskasvatuksen lastenhoitajia. Kaikilla vastaajilla oli yli vuoden työkokemus ja yli puolella työkokemusta oli kertynyt yli 10 vuotta. Reilu puolet vastaajista työskenteli Etelä-Hervannan alueella, missä tunnetusti on paljon maahan muuttaneita perheitä. Yhtä lukuun ottamatta kaikilla vastaajilla oli ollut tai oli tällä hetkellä maahanmuuttajataustaisia lapsia ryhmässään.

Harmillisesti kyselyn vastausprosentti jäi alhaiseksi, mutta aineistosta oli silti nähtävissä tärkeitä näkökulmia. Pienelläkin otannalla vastauksiin tuli paljon perheiden käyttämiä erilaisia kieliä. Onkin hyvä pohtia, saavatko vähemmistökielien lapset ja perheet tarpeeksi tukea. Monella vastaajalla ei ollut lapsen kotimaa tai perheen tulosityy Suomeen tiedossa. Tähän voi olla monia syitä, mutta tulisiko perheen kulttuurinen tausta ja lapsen tarpeet ottaa jotenkin eri tavalla huomioon. Mistä johtuu, että nämä tiedot eivät ole selvillä, ja miten ne voitaisiin selvittää? Onko perheiden tulosityy Suomeen arka aihe, jolloin siitä ei uskalleta puhua? Jotta kommunikointi lapsen ja perheen kanssa sujuisi paremmin, olisi tärkeää että henkilökunta ymmärtäisi heidän tilanteensa paremmin.

Vastauksissa korostui yhteisen kielen merkitys kaikessa toiminnassa ja tähän tulisi panostaa. Materiaalia tulisi olla enemmän (esim. tiedotteet) perheiden omalla kielellä ja kuvia tulisi hyödyntää materiaaleissa. Materiaalia toivottiin päiväkodin arjesta esim. päivärytmi ja pukeutuminen. Itse työssä luottamuksen rakentaminen perheeseen on keskiössä – vuorovaikutus, inhimillisuus, tuki, aika, riittävät resurssit. Erityishuomiota tulisi suunnata varhaiskasvatuksen aloitukseen. Säännölliset hoitopäivät ja –ajat tukevat lapsen kasvua ja kehitystä sekä sosiaalisista vuorovaikutusta ja kielen oppimista. Työntekijöille toivottiin ohjeistusta tulkkipalveluiden käyttöön ja ohjeistus kaikkien työntekijöiden saataville.

